

Lausunto

21.08.2026

Asia: VN/18678/2026

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta eräille kaupungeille nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026-2028

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa asetusehdotuksesta, jolla toteutettaisiin nuorisotyöttömyyttä vähentäviä kaupunginosa- ja naapurustopilotteja vuosina 2026–2028. Espoo, Helsinki, Joensuu, Jyväskylä, Kuopio, Lahti, Oulu, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa voisivat hakea valtionavustusta 18–29-vuotiaiden työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten työllisyyttä edistäviin monialaisiin hankkeisiin. Suomen Kansanopistoyhdistys kiittää mahdollisuudesta lausua.

Suomen Kansanopistoyhdistys pitää nuorisotyöttömyyden vähentämiseen, pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisemiseen ja alueellisen eriytymisen torjumiseen tähtääviä tavoitteita kannatettavina. Erityisen perusteltua on kohdentaa toimenpiteitä työn ja koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin sekä toteuttaa hankkeet monialaisessa yhteistyössä.

Nuoren työllistymisen edellytyksenä on usein ensin koulutukseen, ohjaukseen tai hyvinvointia tukeviin palveluihin kiinnittyminen. Hankkeissa ei siksi tule tarkastella koulutukseen siirtymistä vain työllistymiselle vaihtoehtoisena lopputuloksena, vaan keskeisenä osana kestävästä työllistymispolkua. Kansanopistot tarjoavat matalan kynnyksen oppimisympäristöjä, henkilökohtaista ohjausta, yhteisöllistä tukea sekä mahdollisuuksia vahvistaa opiskeluvalmiuksia, perustaitoja ja työelämäosaamista. Näillä palveluilla voidaan tavoittaa myös nuoria, jotka eivät kiinnity tavanomaisiin koulutus- tai työllisyyspalveluihin.

Kansanopistoyhdistys esittää, että asetuksen toimeenpanossa ja avustuksen hakuohjeissa:

- koulutuksen järjestäjät ja vapaan sivistystyön oppilaitokset tunnistetaan nimenomaisesti hankkeiden mahdollisina suunnittelu- ja toteutuskumppaneina;
- avustuksen hakijoilta edellytetään konkreettista kuvausta yhteistyöstä koulutuspalvelujen, hyvinvointialueiden, nuorisotyön, järjestöjen ja työnantajien kanssa;
- hyväksyttäviin toimenpiteisiin sisällytetään nuorten tavoittaminen, yksilöllinen ohjaus, osaamisen tunnistaminen, opiskeluvalmiuksien ja perustaitojen vahvistaminen sekä koulutukseen siirtymistä ja opintojen jatkumista tukeva toiminta; ja

- hakuohjeissa varmistetaan, että kaupunki voi hyödyntää koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten olemassa olevia palveluja ja osaamista valtionavustuspäätöksen ehtojen mukaisesti.

Hankkeiden vaikuttavuutta ei tule arvioida ainoastaan välittömän työllistymisen perusteella. Seurannassa on huomioitava myös siirtyminen koulutukseen tai muihin tarkoituksenmukaisiin palveluihin, opintojen aloittaminen ja jatkuminen, osaamisen vahvistuminen sekä työ- ja toimintakyvyn paraneminen. Mittareiden tulee olla valtakunnallisesti vertailukelpoisia, mutta niiden on tunnistettava kohderyhmän erilaiset lähtötilanteet.

Piloteissa tulee hyödyntää olemassa olevia koulutus- ja palvelurakenteita uusien rinnakkaisten rakenteiden sijasta. Samalla on varmistettava, etteivät kaupunkien hallinnolliset rajat estä käyttämästä tarkoituksenmukaista oppilaitosta tai palveluntuottajaa, jos toiminta kohdistuu asetuksen tarkoittamiin nuoriin ja kaupunginosiin.

Hankkeissa syntyvät toimintamallit ja arviointitieto tulee saattaa avoimesti hyödynnettäviksi koko maassa. Jatkosta päätettäessä on arvioitava vastaavan tuen tarve myös asetuksessa nimettyjen kaupunkien ulkopuolella, sillä työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten palvelutarve ei rajoitu suuriin kaupunkeihin.

Pantsar Tytti
Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry